

SÁP NHẬP VÀ MUA LẠI TẠI VIỆT NAM - THỰC TRẠNG VÀ MỘT SỐ KIẾN NGHỊ

Ngày nhận: 03/3/2014
Ngày nhận lại: 28/3/2014
Ngày duyệt đăng: 10/4/2014
Mã số: 4-14-NCTĐ-55

Tăng Đình Sơn ()*

Tóm tắt: Năm 2013 được xem là một năm đánh dấu sự phát triển mạnh của các hoạt động sáp nhập và mua lại (Mergers and Acquisitions hay còn được gọi tắt là M&A) tại Việt Nam với nhiều thương vụ đình đám, mà năng động nhất là trong lĩnh vực tài chính – ngân hàng. Hoạt động M&A được xem là một trong những chiến lược quan trọng trong việc mở rộng và tăng trưởng của các doanh nghiệp nói chung và các ngân hàng thương mại (NHTM) nói riêng. Chính vì vậy, bài viết này tập trung phân tích hoạt động M&A tại Việt Nam trong giai đoạn 2003-2013 để làm tiền đề nhằm đưa ra một số kiến nghị góp phần nâng cao hiệu quả hoạt động M&A trong thời gian tới.

Từ khóa: Sáp nhập (Mergers), mua lại (Acquisitions), doanh nghiệp, Việt Nam.

Đặt vấn đề

Việc trở thành thành viên chính thức tổ chức thương mại thế giới (World Trade Organization - WTO) từ ngày 11/01/2007 là cơ sở tiền đề cho quá trình hội nhập kinh tế ngày càng sâu rộng. Điều này mang lại nhiều lợi ích và không ít thách thức cho các doanh nghiệp và nền kinh tế Việt Nam. Chính vì vậy, việc tái cấu trúc các doanh nghiệp để nâng cao năng lực cạnh tranh là một vấn đề cần thiết khách quan. Trong đó, hoạt động M&A được xem là một giải pháp huy động vốn tích cực giúp cho các doanh nghiệp nâng cao tiềm lực tài chính và khả năng cạnh tranh để tiếp tục tồn tại và phát triển, đồng thời tránh nguy cơ dẫn đến việc phá sản.

Sáp nhập và mua lại

Theo Roberts và các tác giả (2012), sáp nhập hoặc mua lại được hiểu đơn giản là sự kết hợp của hai hay nhiều công ty để trở thành một công ty mới. Trong đó, sáp nhập được xem là bình đẳng nếu cổ phiếu của công ty

mới được tạo ra dựa trên cổ phiếu của các công ty được sáp nhập. Như vậy, sáp nhập cho ra đời một công ty mới thay thế cho sự biến mất của các công ty cũ làm cho giá trị của công ty mới lớn hơn so với khi hoạt động thành nhiều loại khác nhau dựa trên mối quan hệ giữa các công ty tiến hành sáp nhập hoặc căn cứ theo mục đích sáp nhập.

Nếu dựa trên mục đích chính của thương vụ, hoạt động sáp nhập thông thường được chia thành hai nhóm: (i) Sáp nhập để mở rộng thị trường giữa hai hay nhiều công ty sản xuất và kinh doanh cùng một loại sản phẩm nhưng hoạt động ở các thị trường khác nhau; (ii) Sáp nhập để đa dạng hóa sản phẩm của các công ty sản xuất và kinh doanh những sản phẩm khác nhau nhưng có liên quan trong cùng một thị trường. Bên cạnh hai lý do nêu trên, các công ty sáp nhập lại với nhau còn nhằm mục đích tối thiểu hóa chi phí sản xuất và kinh doanh, gia tăng tiềm lực tài chính, tiếp cận công nghệ mới, gia tăng thị phần và củng cố thương hiệu.